

Čís. 3618.

Žádost za přiděl uhlí (za platnosti zákona ze dne 9. dubna 1920, čís. 260 sb. z. a n.), nezněla-li na určitého dodavatele, nelze považovati za nabídku učiněnou tomu, koho potom určí úřad sám dle vlastního uvážení.

(Rozh. ze dne 18. března 1924, Rv I 1230/23.)

Žalované společenstvo ucházelo se o přiděl kovářského uhlí u okresní politické správy. Okresní politická správa poukázala pak žalobkyni, by dodala společenstvu vagon uhlí. Společenstvo však přijetí vagonu odmítlo, načež bylo uhlí prodáno drahou. Výtěžek prodeje nestačil však ani k hrazení nákladů dopravy, pročež byl nedoplatek předepsán žalobkyni. Žaloba na zaplacení kupní ceny za uhlí i náhrady nedoplatku dopravních nákladů byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Jak odvolací soud správně zdůrazňuje, jest při řešení otázky, zda mezi stranami došlo ku smlouvě o dodání vagonu kovářského uhlí, od kteréž otázky závisí rozhodnutí sporu, přihlížeti k tomu, jaký význam měla úprava uhelného hospodářství dle zákona ze dne 9. dubna 1920 čís. 260 sb. z. a n. a prováděcího nařízení ze dne 6. listopadu 1920 čís. 604 sb. z. a n. Dle §u 3 citovaného zákona bylo dáno uhlí pod závěru, jež měla ten účinek, že nebylo dovoleno uhlím nakládati bez poukazu orgánů, jimž náležela úprava hospodaření uhlím. Patrně tedy, že stát nepřevzal obchod uhlím do svých rukou a že uhlí nebylo vyloučeno ze soukromoprávního obchodu; jen dispoice uhlím, k nimž čítati jest v prvé řadě smlouvy dodávací, byly vázány na svolení příslušných orgánů, udílené ve formě přidělových poukazů. Za tohoto stavu věci nenahrazují ony poukazy smlouvu samu, nýbrž vždy musí smluvní strany způsobem §u 869 obč. zák. dáti na jevo souhlasnou vůli, ujednati smlouvu dodávací. Ani předpisu §u 26 citovaného zákona nelze se, jak žalobkyně míní, pro opačný náhled dovolávati, ježto stanoví se tam jen trestnost provinění proti předpisům zákona, zejména nakládá-li kdo uhlím bez úředního souhlasu, ale není tam stanoveno, že uchazeči o přiděl jsou pod touto trestní sankcí povinni k odběru požadovaného množství uhlí. Jest sice pravda, že úřední poukaz vydáván byl na žádost toho, kdo uhlí potřebuje, ale tuto žádost, nezněla-li na určitého dodavatele, nelze považovati za nabídku učiněnou tomu, koho potom určí úřad sám dle vlastního uvážení. Žadateli nemusí tento dodavatel vzhledem ku jakosti zboží, ceně jeho a vzdálenosti a pod. vyhovovati, a není proto žadatel vázán, aby s ním vešel ve smlouvu za podmínek, na jichž stanovení neměl vlivu. Ani v prováděcím nařízení není opačného ustanovení. Se zásadou poctivého obchodu dle čl. 279 obch. zák. by se ovšem nesrovnávalo, by žadatel, jsa vyrozuměn o přidělu, prostě

mlčel, a aby toto mlčení považováno bylo za jeho nesouhlas s přidělem. S druhé strany však není velkoobchodník, jenž dodávku má provést, prostě beze všeho oprávněn, by zásilku vypravil, aniž se dříve s odběratelem dohodl o ceně, druhu a jinakých dispozicích, dodávky se týkajících. Nedbá-li dodavatel v tomto směru opatrnosti, nese si dle čl. 282 obch. zák. důsledky toho sám. Uvažuje-li se věc s tohoto stanoviska, nedošlo v tomto případě k ujednání dodávací smlouvy mezi stranami. Dle zjištění nižších soudů žalované společenstvo ucházelo se v roce 1920 a 1921 o přiděl kovářského uhlí dobré jakosti, zvláště rosického, u okresní politické správy v P. a bylo mu to přednostou této správy slíbeno. V březnu nebo dubnu 1921 tázal se pak tehdejší komisař Dr. D., jenž přijímal přihlášky z celého úředního obvodu, jen po množství. Žalované společenstvo přípisem téže okresní politické správy ze dne 2. května 1921 bylo vyrozuměno jen o přidělu uhlí prostřednictvím firmy J. B. N. ve výši 20 tun do stanice P. a 10 tun do K. s tím, že toto uhlí nesmí býti dáno k dispozici. Také společenstvo uhlí touto firmou dodané (20 tun rosického uhlí do stanice P.) přijalo. Není zjištěno, že bylo společenstvo vyrozuměno o tom, že mu jest přiděleno 10 tun kovářského uhlí z dolů kladenských, zejména z dolu rapického, o něž společenstvo pro špatnější jakost nestálo. Či nedopatřením se to snad stalo, je pro spor nerozhodno. Není tu tedy skutkového předpokladu, z něhož by dle čl. 279 obch. zák. dovozována býti mohla povinnost společenstva, ihned vyrozuměti žalobkyni, na jejíž účet dodávka se dělá, nebo aspoň správu dotyčného dolu, že na tento druh nereflexuje; v důsledku toho nemohlo dojíti ku schválení této dodávky prostým mlčením žalovaného společenstva. Žalobkyně posílajíc uhlí na pouhé vyrozumění o přidělu, činila tak na své risiko, mylně předpokládajíc, že v tomto případě došlo již k uzavření smlouvy dodací. Za tohoto stavu věci nebylo žalované společenstvo, jak správně dovozuje odvolací soud, povinno, by zásilku přijalo.

Čís. 3619.

»Okresní rozdělovna mouky v X.«, jejíž obchodní a majetkovou stránku vedla fysická osoba vlastním jménem za dozoru okresní politické správy, nemá procesní způsobilosti.

(Rozh. ze dne 18. března 1924, Rv I 1431/23.)

Žaloba »Okresní rozdělovny v X. v likvidaci« na obec B. o 5.600 Kč byla oběma nižšími soudy zamítnuta. Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením a odmítl žalobu.

D ů v o d y:

Podle sdělení zástupce žalobkyně v souvislosti s vyjádřením zástupce žalované je jako žalující strana uvedená »Okresní rozdělovna mouky v K.« — nyní v likvidaci — označením, pod kterým Ludvík S.